

Bilim ve Teknik için
tmmob
var!

TMMOB Meslek İçi Eğitim Raporu

Mayıs 2024

TMMOB
MESLEK İÇİ EĞİTİM RAPORU

TMMOB
Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği
2024

TMMOB Meslek İçi Eğitim Raporu

Mayıs 2024

ISBN

978-605-01-1641-0

Sertifika No: 46700

Yayına Hazırlayan: Eren Şahiner

TÜRK MÜHENDİS VE MİMAR ODALARI BİRLİĞİ

Kocatepe Mah. Selanik Cad. No: 19/1

06420 Çankaya/Ankara

T: 0312 418 12 75

www.tmmob.org.tr

tmmob@tmmob.org.tr

facebook.com/tmmob1954 | x.com/tmmob1954 | instagram.com/tmmob1954

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ.....	5
GİRİŞ.....	7
MESLEK İÇİ EĞİTİM NEDİR?.....	9
<i>Eğitim Nedir?</i>	9
<i>Hizmet İçi Eğitim Nedir?</i>	9
<i>Meslek İçi Eğitim Nedir?</i>	9
TMMOB VE MESLEK İÇİ EĞİTİM UYGULAMALARI.....	13
TMMOB'YE BAĞLI ODALAR VE MESLEK İÇİ EĞİTİM.....	15
TMMOB MESLEK İÇİ EĞİTİM ÇALIŞTAYI.....	17
<i>Odaların Çalışmaları</i>	17
<i>Meslek İçi Eğitim Sayıları ve Biçimleri</i>	17
<i>Katılımcı Sayıları</i>	19
<i>Eğiticiler ve Değerlendirilmeleri</i>	19
<i>Eğitim Planının (Müfredat) Geliştirilmesi</i>	19
<i>Belgelendirme</i>	20
<i>Ölçme ve Değerlendirme</i>	20
ODA-ÜYE İLİŞKİLERİ AÇISINDAN MESLEK İÇİ EĞİTİM.....	21
ÖLÇÜMLEME VE BELGELENDİRME.....	23
PANDEMİ DÖNEMİ MESLEK İÇİ EĞİTİM.....	24
GÜNCEL GEREKSİNİMLERE YANIT VEREBİLECEK BİR UYGULAMA: ÖĞRENME MERKEZLERİ.....	27
<i>Makina Mühendisleri Odası (MMO) Öğrenme Merkezi</i>	30
<i>İnşaat Mühendisleri Odası (İMO) Sürekli Eğitim Merkezi Platformu</i>	31
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	33
EK: Mühendislik Mimarlık Kurultayı (2003) Kararları.....	37

TMMOB

Meslek İçi Eğitim ve Öğrenme Merkezi Çalışma Grubu

Selçuk ULUATA	TMMOB
Hülya KÜÇÜKARAS	TMMOB
Eren ŞAHİNER	TMMOB
Özgür Cemile GÖKTAŞ KÜÇÜK	TMMOB
Gülin ONAT BAYIR	Bilgisayar MO
İsmail İlker TABAK	Bilgisayar MO
Canfidal BOLDAŞ	Çevre MO
Cansu CÖMERT AKSOY	Çevre MO
Doğukan YURTTAŞ	Elektrik MO
Abdullah ZARARSIZ	Fizik MO
Hasan Can KARAKUŞ	Fizik MO
Selçuk NAS	Gemi Makineleri İşletme MO
Ferit ARICI	Gıda MO
Serpil BAŞTAŞ ÖZ	Gıda MO
Murat ÖZDAMAR	İçmimarlar O
Özlem Nur ASLANTAMER	İçmimarlar O
Eylem GÜMÜŞ YILMAZ	İnşaat MO
Melisa KAYA	Jeoloji MO
İ. Koray BAYRAKDAR	Kimya MO
Veyis SIR	Maden MO
Mehmet SOĞANCI	Makina MO
İbrahim TATAROĞLU	Makina MO
Emel ÜNAL	Meteoroloji MO
Tuğba ARSLAN	Mimarlar O
Emel KURU	Petrol MO
Füsun EKREN	Tekstil MO
Mehtap ERCAN BİLGİN	Ziraat MO
Buket GÜNEY PAMUKÇUOĞLU	Ziraat MO

SUNUŞ

TMMOB için en önemli konuların başında meslektaşlarımızın toplum yararına ürettikleri hizmetlerin niteliğinin artırılması, güncel bilim ve tekniğey uygun olarak sürdürülebilmesi gelmektedir.

Meslektaşlarımız arasındaki dayanışmanın, mesleki gelişim ve uygulama kapasitelerini, odalarımız ile üyeleri arasındaki ilişkinin geliştirilmesi bakımından meslek içi eğitim gündemimizde önemli bir yer tutuyor.

TMMOB, sermayenin eşitsiz ve vahşî tutumuna karşı meslek içi eğitimin önemine her koşulda dikkat çekerek, toplumun çağdaş uygarlığın gerisinde kalmasının engellenmesi için eğitim sistemlerinin değışen ve gelişen zamana ayak uydurması ve sürekli kendini yenilemesi gerektiğini vurgulamaktadır.

Bu raporda hem TMMOB'nin hem de bağılı odalarımızın meslek içi eğitime yaklaşımlarını, yeni dönemdeki arayışlarımızı ve meslek içi eğitim programlarımızı geliştirmek için yürütölen tartışmaları bulacaksınız.

Hem bu Rapor'un hem de TMMOB Meslek İçi Eğitim Çalıştay'ının düzenlenmesinde emeğı geçen tüm meslektaşlarımıza, TMMOB Meslek İçi Eğitim ve Öğrenme Merkezi Çalışma Grubu'na ve çalışmalarımızın her aşamasında emeğini paylaşmaktan çekinmeyen Prof. Dr. Müfit Gülgeçe teşekkür ederiz.

Emin Koramaz

TMMOB Yönetim Kurulu Başkanı

GİRİŞ

Bu rapor, 26- 29 Mayıs 2022 tarihlerinde Ankara’da yapılan Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği (TMMOB) 47. Dönem Olağan Genel Kurulunda alınan karar uyarınca kurulan olan TMMOB Meslek İçi Eğitim ve Öğrenme Merkezi Çalışma Grubu tarafından hazırlanmıştır. Raporumuz TMMOB’nin 2003 yılında gerçekleştirdiği Mühendislik Mimarlık Kurultayı’nda aldığı kararlar ışığında, bağlı odalarımızın Meslek İçi Eğitim konusunda yaptıkları çalışmalar ve bu çalışmalar sonucunda gelinen noktayı olumlu ve olumsuz yönleriyle değerlendirerek, geçmişten günümüze katedilen yolu ortaya koymak amacıyla kaleme alınmıştır.

13 Eylül 2022’de çalışmalarına başlayan Meslek İçi Eğitim ve Öğrenme Merkezi Çalışma Grubu, 8 toplantı yapmıştır. Ardından 22 Temmuz 2023’te Odalarımızın temsilcileri ve Çalışma Grubu üyelerimizin katılımıyla gerçekleştirdiği “Meslek İçi Eğitim Çalıştayı’nda”, meslek içi eğitim konularında yürütölen çalışmaları tüm yönleriyle ele almış, Odalarımızın ürettiği verileri ve saptadığı sorunları tartışmaya açmıştır.

TMMOB Meslek İçi Eğitim ve Öğrenme Merkezi Çalışma Grubu’nca hazırlanan bu rapor, odalarımızın meslek içi eğitime ilişkin güncel sorunlarını ve çözüm önerilerini, yürütölen tartışmalar ışığında genişleterek konunun ilgilileriyle paylaşma istencinin ürünüdür.

MESLEK İÇİ EĞİTİM NEDİR?

Eğitim Nedir?

Eğitim, belli bir bilim dalında, belli bir konuda bilgi ve beceri kazandırma, yetiştirme ve geliştirme işi olarak tanımlanır. Aynı zamanda eğitim, temel olarak her yaşta bireyi belirli amaçlara yönelik yetiştirmeyi, eğitim alan bireyin değişimini, gelişimini, bilgi, beceri ve davranışlarının geliştirilmesini hedefler. [1]

TMMOB'nin eğitime yaklaşımı ve eğitimi tanımlaması da "Bireylerin toplum içinde sürekli değişen yaşama hazırlanması ve bir ülkenin kalkınması için gerekli olan yetişmiş, bağımsız düşünebilen insan gücünün sağlanmasında önemi büyük olan eğitimin, ayrıca kültür ve medeniyetin gelişmesinde ve nesilden nesile aktarılması" [2] şeklindedir.

Hizmet İçi Eğitim Nedir?

Belirli bir kurum içerisinde çalışan personelin yaptığı işte bilgi ve becerilerini geliştirmesi amacıyla kurum tarafından verilen eğitimlerin bütününe "hizmet içi eğitim" olarak tanımlanır.

Meslek İçi Eğitim Nedir?

Meslek içi eğitim, meslek sahibi bir bireyin mesleki gelişimini sağlamak, gereksinimlerini ve taleplerini karşılamak amacıyla düzenlenen eğitimlerin bütünüdür.

TMMOB, meslek içi eğitimin önemine her koşulda dikkat çekerek, toplumun çağdaş uygarlığın gerisinde kalmasının engellenmesi için eğitim sistemlerinin değişen ve gelişen koşullara ayak uydurması ve bireylerin sürekli kendini yenilemesi gerektiğini vurgulamaktadır.

Mesleki gelişim ise “eğitim” kavramını da içinde barındıran geniş bir kavramlar dizisidir. Bireyin meslek yöneliminden itibaren mesleki eğitime, meslek seçimine, mesleğe uyumuna, mesleki ilerleme ve hedeflerin gerçekleştirilmesine ve sonunda emekliliğe varan meslek yaşamının bütünü ele alır. [3]

“Meslek içi eğitim” kavramı ilk kez TMMOB’nin 2003’te gerçekleştirdiği “Mühendislik Mimarlık Kurultayı” tartışma başlıkları arasında, Mesleki Yeterlilik, Mesleki Yetkinlik, Mesleki Eğitim başlığı altında ele alınmıştır. Kurultay sırasında TMMOB’nin meslek içi eğitime dönük anlayışının meslektaşlara ve meslek alanlarına yansımaları da değerlendirilmiş, bu doğrultuda alınan kararlarla bu yaklaşıma yönelik bir yol haritası ortaya konmuştur.

Alınan kararların ilkinde, TMMOB, meslek içi eğitimin çerçevesini meslek alanları ve meslektaşlar için belirlemiştir: “TMMOB ve Mesleki Odaları bu bilinçten hareketle mesleğin uygulanmasında kasıtlı veya kasıtsız; yanlış, kusurlu, yetersiz ürün ve uygulamaların ortadan kaldırılması veya en aza indirilmesi konusunda gerekli tüm çabayı gösterir, bu hususta gerekli her türlü yasal, idari, mesleki, eğitsel girişimleri düzenler, gerekli kurumları ve mekanizmaları oluşturur.” [4]

Bir diğer kararda “TMMOB ve Odalar, toplumun güvenliğini, sağlığını ve gönencini (yaşanabilirliğini), doğal ve kültürel yaşam ortamlarını doğrudan etkileyen alanları önceliklerine göre belirleyerek, bu alanlardaki gereksinimlere uygun olarak tanımlanacak bilgi ve beceri düzeylerine göre mesleki yeterliliğin belirlenmesini, geliştirilmesi ve belgelenmesini sağladılar. Bu yetkinin yasal dayanaklarının daha açık bir ifadeye kavuşması için Mühendislik ve Mimarlık Hakkındaki Yasada ve TMMOB Yasasında değişiklik yapılması için girişimlerde bulunurlar.” [4] denmiş ve meslek içi eğitim uygulamaları için genel bir çerçeve oluşturulmuştur.

Çalışma grubumuz, bu anlayışı temel alarak meslek içi eğitimi şöyle tanımlanmıştır: “Gelişen bilim ve teknolojinin

meslektaşlara ulaşabilir olması, kamu yararının artırılması için mesleğin uygulanmasında kasıtlı veya kasıtsız; yanlış, kusurlu, yetersiz ürün ve uygulamaların ortadan kaldırılması veya en aza indirilmesi için üyelerin, meslek alanlarındaki gereksinimlere uygun olarak tanımlanacak bilgi ve beceri düzeylerine göre mesleki yeterliliğin belirlenmesini, geliştirilmesini ve belgelenmesini sağlayan süreçlerin bütünüdür.” Ayrıca gelişen bilim ve teknik; mühendislik, mimarlık ve şehir plancılığı mesleklerinin tekdüze bir biçimde icra edilmesinin olanaklı olmadığını ortaya çıkarmıştır. Meslektaşların, adil ve eşit olmayan sistem içinde, bilgi ve donanım açısından yetersiz kalabildiği, bu nedenle yanlış uygulamalara yol açabileceği saptamasıyla TMMOB'nin meslek içi eğitimde kamu yararını gözetme anlayışına dikkat çekilmiş, meslek odaları ve Birliğimizin, meslektaşlarının bu tür olumsuzluklardan etkilenmemesi için meslek içi eğitimler düzenlemesinin, meslektaşlar ve meslek odası arasındaki dayanışmayı geliştirmesi açısından da bir kamusal sorumluluk olduğu vurgulanmıştır.

Mühendislik Mimarlık Kurultayı kararları arasında yer alan “TMMOB ve Odalar, üyelerin mesleki gelişimlerinin sağlanmasına yönelik meslek içi eğitim hizmetlerini ve mesleki faaliyetler için gerek duydukları diğer hizmetlerini, sektörel gelişme amaçlı kongre, sempozyum vb. etkinliklerin gerçekleştirilmesi hizmetlerini, kamu ya da özel sektör tarafından yapılmayan, ancak yapılmasında zorunluluk bulunan hizmetlerini, üyelerince yerine getirilmesinin sağlanması için gereken eğitim ve koordinasyon hizmetlerini ve genel anlamda üyelerinin mesleki denetimine yönelik hizmetlerini yerine getirmelidir.” [4] ifadesi TMMOB'nin kamuya karşı sorumluluk üstlendiği alanları da ortaya koymaktadır.

Buradan hareketle, disiplinler içinde uzmanlaşma ve gelişim için temel unsur olan meslek içi eğitim, mesleğin temsil edildiği meslek odası tarafından verilir ve belgelenir ki bu yönüyle hizmet içi eğitimden ayrılmaktadır. Hizmet içi eğitim kavramı, meslek erbaplarının hizmet ürettikleri görev süreleri

içinde üretilen hizmetin geliştirilmesini amaçlar. Meslek içi eğitim ise disiplin içi uzmanlaşmada yaş, hizmet dönemi gibi sınırlamalara tabi değildir. Bir meslek erbabının aynı meslek disiplininde bir ve birden fazla uzmanlık alanında gelişimini, disiplinler arası etkileşimi ve birlikte çalışma prensiplerini meslek içi eğitimle kazanacağı değerlendirilmektedir.

Kamuoyu tarafından lisansüstü eğitim bir uzmanlık edinme aracı olarak görülmektedir. Ancak meslek içi eğitim, lisansüstü eğitimden farklıdır. Lisansüstü eğitim “Bir lisans öğretimine dayalı, eğitim-öğretim ve araştırmanın sonuçlarını ortaya koymayı amaçlayan bir yükseköğretimdir.” [5] olarak tanımlanmıştır. Yüksek lisans programları fakülte öğretimine dayalı öğretim ve araştırmanın sonuçlarını ortaya koymayı hedeflemektedir. Doktora programlarının amacı ise öğrenim görenlerin araştırma yapabilme, bilimsel konulara ilişkin yaklaşımları geliştirme ve belirli bir konu üzerinde yeni yöntemler geliştirebilme yeteneğini ortaya çıkarmaktır. Akademik çalışmalar, belirli bir mesleki konu üzerinde sağladığı gelişimle, bilimsel yöntemlerin geliştirilmesini ve akademik veri üretmesini sağlar.

Oysa meslek içi eğitim, meslektaşların uzmanlaşacakları alan ya da alanlara yönelik olarak, üyesi buldukları meslek odasından aldıkları, ölçme ve değerlendirmeye tabi tutulmuş ve belgelendirilmiş eğitim programlarıdır. Bu eğitimleri almış olan meslek erbapları, mesleklerini icra ederken teknolojik ve bilimsel gelişmeleri mesleklerine uygulayabilir, üretilen kamusal yarar ve üretilen hizmetin kalitesini artırabilirler.

Meslek içi eğitimi tanımlarken kullanılan en önemli unsur, Mühendislik Mimarlık Kurultayı’nda alınan kararlar çerçevesinde meslektaşların bilgi ve beceri düzeylerine göre mesleki yeterliliğin belirlenmesi, geliştirilmesi ve belgelenmesidir. [6]

TMMOB VE MESLEK İÇİ EĞİTİM UYGULAMALARI

TMMOB, Mühendislik Mimarlık Kurultayı'nda alınan kararlar doğrultusunda 14 Aralık 2004'te TMMOB Meslek İçi Eğitim ve Belgelendirme Yönetmeliği'ni yayımlamıştır. Yönetmeliğin amacı şöyle tanımlanmıştır: “ülke ve toplum yararları doğrultusunda meslek alanları ile ilgili denetimin yapılabilmesi, yetkili üyelerin tanımlanması, üyelerin mesleki ve bilimsel çalışmalarına, yaptıkları işlere ve tamamlayıcı eğitimlerine dayanan uzmanlıklarının Odalarca belirlenmesi, belgelendirilmesi ve gerektiğinde yetkili üyelerin kamuoyuna önerilmesinin sağlanmasıdır.” [7]

Yönetmeliğin amaç ve kapsamından da anlaşılacağı üzere TMMOB meslek içi eğitime, mesleklerin ve meslektaşların kamu yararı açısından gelişimini sağlamak, meslektaşlar ve meslek odası arasındaki dayanışma ilişkilerini geliştirmek, meslek alanlarında oluşabilecek düzensizliklerin ve meslektaşlardaki olası yozlaşmanın önüne geçmek, meslektaşların güncel bilim ve teknolojiye ulaşmasını sağlamak gibi faydaları yönünden yaklaşır.

Bununla birlikte bilim ve teknolojinin günümüzdeki ilerleme hızı göz önünde tutulduğunda, Odalarımızca verilen ve temel bir gereksinim olan meslek içi eğitim, yaşam boyu öğrenme ile karıştırılabilir. Yaşam boyu öğrenme, mevcut sistemi yeniden yapılandırmayı ve formal eğitim sisteminin dışında eğitimle ilgili tüm potansiyeli geliştirmeyi amaçlayan genel bir düzenlemedir ve örgün, yaygın her türlü eğitim faaliyetini

kapsayan geniş bir kavramdır. [8] Yaşam boyu öğrenme kavramı sermaye tarafından kamuya tanıtılırken işsizliğin çözümünde iktisadi ve politik bir araç olduğu anlatılmıştır. Ancak günümüzde bu gibi yapısal sorunların sermayeye ve işgücü piyasasına bırakılarak çözülemeyeceği anlaşılmıştır. [9] Bu bakışla TMMOB yaşam boyu öğrenme kavramının karşısındadır. Bu nedenle eğitimin her düzeyinde, kapitalizmin işsizlik üreten doğasının bireylerin karşısına çıkardığı “geleceğin belirsizliği söylemine”, meslektaşların sermaye ilişkilerine bağlı olarak düzenlenmesine karşı durur.

Meslek içi eğitim ile yaşam boyu öğrenmeyi kıyasladığımızda karşımıza çıkan temel unsurlar bilimsel bilginin derinleşmesi, ölçme ve değerlendirme uygulamaları, meslek disiplinlerinin gelişmesi ve farklılaşmasına meslektaşların kamu yararı ilkesi uyarınca gelişerek, uyum sağlamasıdır.

Sonuç olarak TMMOB, meslek içi eğitimle toplumsal üretime doğrudan doğruya nitelikli meslektaşlar kazandırılmasını sağlamaktadır.

TMMOB'YE BAĞLI ODALAR VE MESLEK İÇİ EĞİTİM

Bilimin ilerleme hızındaki artış, günümüzde üretim güçleri için temel öge haline gelmiş ve üretici insan gücünün teknoloji ve teknikteki gelişen yöntemlerle donatılması zorunluluğu doğmuştur. Mühendis, mimar ve plancıların mesleki uygulamalarında bu gelişim hızına ve teknolojiye uyum sağlaması için gerekli ortamın oluşturulması, bunun amaçla gerek duyulan içeriklerin üretilmesi, farklılaşan bilimsel bilginin kamusal ihtiyaca göre işlenerek meslek alanlarına uygulanması çalışmaları ancak meslek odaları tarafından olanaklı kılınabilmektedir.

Bilimsel bilgilerin gitgide derinleşen farklılaşmasına koşut olarak, bütünleşme ve sentezleşme gitgide daha ağır basmaktadır. [10] Bu yüzden meslek disiplinlerinde uzmanlaşmanın gerekliliği, geçmişin ayak izleriyle geleceğe taşınmış ve TMMOB'ne bağlı Odaların bu konuya yönelik çalışmalar hız kazanmıştır.

Meslek içi eğitimin gelişmesinin özünü ise mesleklerimizin gelişimi ve toplumsal yarar önceliği belirlemiştir. Eğitim kavramı olarak ulusal ekonomide belirli bir rol oynamasına karşın, genelinde üstyapının bir parçası olarak ele alınmalıdır.

Bu kapsamda TMMOB Meslek İçi Eğitim ve Belgelendirme Yönetmeliği'nin 2004'te yayımlanmasının ardından; 2004 yılında Elektrik Mühendisleri Odası, Mimarlar Odası, 2005 yılında Gemi Mühendisleri Odası, Maden Mühendis-

leri Odası, Ziraat Mühendisleri Odası, 2006 yılında Jeofizik Mühendisleri Odası, 2007 yılında Çevre Mühendisleri Odası, Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası, Peyzaj Mimarları Odası, 2009 yılında İnşaat Mühendisleri Odası, Kimya Mühendisleri Odası, 2010 yılında Fizik Mühendisleri Odası, Tekstil Mühendisleri Odası, 2012 yılında Jeoloji Mühendisleri Odası, 2024 yılında Bilgisayar Mühendisleri Odası tarafından meslek içi eğitim ya da meslek içi sürekli eğitim merkezi gibi isimlerle yönetmelikler yayınlanmıştır.

Makina Mühendisleri Odası'nın 2001 yılında yayımladığı "Uzmanlık ve Belgelendirme Yönetmeliği" ile TMMOB'de yürütülen tartışma ve çalışmalara öncülük ettiği kabul edilebilir.

Odalar tarafından çıkarılan yönetmelikler şunlardır:

- Bilgisayar MO: Meslek İçi Eğitim Yönetmeliği
- Çevre MO: Sürekli Eğitim Merkezi (SÜMER) ve Belgelendirme Yönetmeliği
- Elektrik MO: Meslek İçi Sürekli Eğitim Merkezi (MİSEM) Yönetmeliği
- Fizik MO: Meslek İçi Eğitim, Uzmanlık ve Belgelendirme Yönetmeliği
- Gemi MO: Meslek İçi Eğitim Yönetmeliği
- Harita ve Kadastro MO: Meslek İçi Eğitim ve Belgelendirme Yönetmeliği
- İnşaat MO: Meslek İçi Eğitim Yönetmeliği
- Jeofizik MO: Meslek İçi Eğitim ve Belgelendirme Yönetmeliği
- Jeoloji MO: Eğitim Merkezi Yönetmeliği
- Kimya MO: Meslek İçi Sürekli Eğitim ve Belgelendirme Yönetmeliği
- Maden MO: Sürekli Eğitim Merkezi Yönetmeliği
- Makina MO: Uzmanlık ve Belgelendirme Yönetmeliği
- Mimarlar O: Sürekli Mesleki Gelişim Merkezi Yönetmeliği
- Tekstil MO: Meslek İçi Eğitim ve Belgelendirme Yönetmeliği
- Ziraat MO: Meslek İçi Eğitim, Uzmanlık ve Belgelendirme Yönetmeliği

TMMOB MESLEK İÇİ EĞİTİM ÇALIŞTAYI (22 Temmuz 2023)

Mühendislik Mimarlık Kurultayı'nın ardından geçen 20 yıllık sürede Birliğimize bağlı odaların meslek içi eğitime ilişkin çalışmaları 22 Temmuz 2023 tarihinde düzenlenen "TMMOB Meslek İçi Eğitim Çalıştayı'nda" irdelenmiştir. TMMOB Meslek İçi Eğitim ve Öğrenme Merkezi Çalışma Grubu ve Oda temsilcilerinin katılımıyla gerçekleştirilen çalıştayda yapılan sunumlarla meslek içi eğitim tartışmaları derinleştirilmiş, geçmişten bugüne yaşanan sorunlar ve değerlendirmeler derlenmiş, ardından geleceğe dönük projeksiyonlar tartışılmıştır.

Çalıştayda Odaların geçen süre boyunca yaptıkları çalışmalar ele alınmıştır. Çalıştay'a işlenebilir veriyle katkıda bulunan Odalar şunlardır: Bilgisayar MO, Çevre MO, Elektrik MO, Fizik MO, Harita ve Kadastro MO, İnşaat MO, Kimya MO, Maden MO, Meteoroloji MO, Makina MO, Mimarlar O, Tekstil MO ve Ziraat MO.

Odaların Çalışmaları

Dünden bugüne Oda çalışmaları incelendiğinde Birliğimize bağlı Odaların birer eğitim kurumu titizliğiyle çalışmalarını belirtmek yerinde olur. Gerçekleştirilen yüzlerce meslek içi eğitim uygulamasının bugün yüzbinlerce katılımcıya ulaştığı söylenebilir.

Meslek İçi Eğitim Sayıları ve Biçimleri

Çalıştaya katılan Odaların sağladığı verilere göre, 1046 farklı konuda meslek içi eğitim uygulaması gerçekleştirildiği görülmektedir. (Tablo-1)

Odalarımızca gerçekleştirilen eğitimlerin üç farklı biçimde yapıldığı görülmektedir. Bu eğitimlere seminer ve benzeri bilgilendirme toplantıları dahil edilmemiştir. Yüz yüze Meslek İçi Eğitimler, üyenin belirli bir derslikte, eğitici ile aynı ortamda olduğu; Çevrimiçi Eğitimler, bazıları zaman ve mekân kısıtı olmadan (asenكرون), bazıları da eşzamanlı (senكرون) gerçekleştirilen eğitimleri tanımlamaktadır. Uygulamalı Eğitimler ise çevrimiçi ya da yüz yüze olarak gerçekleştirilen teorik eğitimlerin ardından uygulama/saha çalışmalarını içeren eğitimleri ifade etmektedir. (Tablo-1)

Tablo 1 Meslek İçi Eğitim Sayıları

	Uygulamalı	Yüz yüze	Çevrimiçi
BMO	22	100	12
ÇMO	14	19	19
EMO	8	46	10
FMO	16		
HKMO		89	103
İMO	42	28	25
KMO	55	3	38
Maden MO		22	3
Meteoroloji MO		2	
MMO	53	104	103
MO		3	
TMO	34	63	
ZMO	5	4	1
Toplam	249	483	314
Genel Toplam		1046	

Burada belirtmek gerekir ki Tablo 1’de sıralanan eğitimler, tekrarlarıyla birlikte 20.180 kez gerçekleştirilmiştir. 20 yıllık süre incelendiğinde yıllık ortalama 1000 program açıldığı sonucuna ulaşmak olanaklıdır. Meslek içi eğitim uygulamalarının TMMOB’ye bağlı odalar tarafından 200’ün üzerinde şube ve temsilcilik aracılığıyla gerçekleştirdiği dikkate alınırsa bu önemli çalışmanın yoğunluğunu anlamak mümkün olacaktır.

Katılımcı Sayıları

Meslek içi eğitimlere katılan üye sayısına bakıldığında 20 yılda 400 bin kişinin eğitimlere katıldığını görmekteyiz. Bu katılımcı sayısı TMMOB'nin 2022 yılı sonu toplam üye sayısı dikkate alındığında %61'lik bir orana denk gelmektedir.

Eğiticiler ve Değerlendirilmeleri

Eğiticilerin eğitimi kapsamında, periyodik olarak verilen eğitimlerde eğitici görevini üstlenen bireyler eğitim, anket ve benzeri yollarla ölçmeye tabi tutulmaktadır. 582 eğitimde yer alan eğiticilerin 317'si, Odalarımız tarafından eğiticilerin eğitimi uygulamalarına tabi tutulmuş, 265'i ise bu uygulamalara tabi tutulmamıştır. Eğiticilerin eğitimi uygulaması Odalarımız tarafından bir zorunluluk olarak kılınamamıştır, ancak çalıştay tartışmaları ışığında TMMOB, eğiticilerin eğitimi uygulamalarının desteklemekte ve yaygınlaştırılması gerektiğini vurgulamaktadır.

Meslek içi eğitimler verilirken görev üstlenen eğiticilerin profil dağılımı incelendiğinde, veri olarak kullanılan havuzda yer alan toplam 676 eğitici karşımıza çıkmaktadır. Eğiticilerin profil dağılımı 563 kadarının (%84) Oda tarafından yetkilendirilmiş eğitici, 71 kadarının akademisyen (%10), 22 kadarının bakanlıklar tarafından yetkilendirilmiş eğitici (%3), 20 kadarının ise çeşitli kurum, kuruluş ve şirketlerden eğiticiler (%3) olduğu gözlemlenmiştir.

Eğitim Planının (Müfredat) Geliştirilmesi

Meslek içi eğitim planları geliştirilirken TMMOB ve bağlı odaları, eğitimin temel ilkelerini dikkate almaktadır. Planlar hazırlanırken eğitimin süresi, biçimi, uygulama, niteliği gibi konular bilimsel gerçekliklere uygun olarak hazırlanmaktadır. Eğitim boyunca derslerin sürelerinden, yapılan ölçme ve değerlendirme uygulamalarına, eğiticilerin katılımcılara sağladıkları yarara kadar tüm değişkenler göz önüne alınarak planlar hazırlanmakta ve güncellenmektedir.

Eğitim planına alınan konuların belirlenmesinde ise bilimsel ve teknolojik gelişmelerin, mevzuat değişikliklerinin

doğurduğu gereksinimlerin yanı sıra üyelerin talepleri doğrudan kullanılmaktadır. Katılımcıların edinecekleri mesleki gelişim ve bireysel faydanın, üretecekleri hizmetlerin niteliğinin yükselmesine etki etmesi nedeniyle de kamusal yararı artıracağı ilkesi temel olarak benimsenmiştir.

Belgelendirme

Belgelendirme işlemleri incelendiğinde 1046 eğitimin 537'sinin yetki belgesi, başarı belgesi, katılım sertifikası, katılım belgesi gibi çıktılarla belgelendiği görülmektedir. Yine çalıştay tartışmalarının ışığında TMMOB, eğitimlerin belgelendirilmesini ve uzmanlaşılın alanların üyelerin Oda sicillerinde tutulması desteklemekte, belgelendirme işlemi yapmayan Odaların bu işlemin yapılması için üst düzeyde çaba içinde olmasını önermektedir.

Ölçme ve Değerlendirme

Ölçme ve değerlendirme uygulamaları, meslek içi eğitimde özellikle uzmanlaşma söz konusu olduğunda en önemli unsurdur. Ancak Odalarımızca verilen eğitimlerde, katılımcıların ölçme ve değerlendirme uygulamalarına tabi tutulma oranının oldukça düşük olduğu görülmektedir. Verilen toplam 1046 eğitimden 210 kadarında ölçme ve değerlendirme yapıldığı gözlemlenmiştir.

ODA-ÜYE İLİŞKİLERİ AÇISINDAN MESLEK İÇİ EĞİTİM

TMMOB, Mühendislik Mimarlık Kurultayı'nda aldığı "Mühendislerin ve Mimarların mesleki sosyal gelişmelerini sağlamak ve uzmanlık alanlarını toplum yararına kullanmalarına zemin yaratmak, bu amaçla uzmanlıkları gelişmelerin ve politikaların sosyal, siyasal, ekonomik ve kültürel boyutlarını kavramak, yorumlamak ve toplumu bilgilendirmek, bu politikaların toplum yararına düzenlenmesi için öneriler geliştirmek ve bu önerilerin yaşama geçirilmesi için yaşamın her alanında müdahil olmaktır. Ayrıca meslek ve meslektaşların sorunlarının ülke ve toplumsal sorunlardan ayrılamayacağı ilkesiyle ülke ve halkın sorunları üzerine politikalar geliştirir, çözüm önerileri getirir. İnsan hakları, kamusal alan genişletilmesi ve demokrasi mücadelesinde aktif olarak yer alır." [11] kararıyla tüm birimlerin konuya yaklaşımını özetlemiştir.

Bu yaklaşımla meslek içi eğitim uygulamaları, Oda-üye ilişkileri açısından incelendiğinde, başat amaç meslektaşların eşit ve adil olmayan piyasa koşulları içinde bilgi ve donanım yönünden eksiklerinin giderilmesini, dolayısıyla meslektaşların hizmet ürettikleri alanda niteliklerini artırmasını sağlamaktadır. Bu, ülke ve yurttışa hizmet üreten meslektaşların mesleki ve teknik açıdan saygınlıklarının yükselmesi anlamını da taşımaktadır.

Öte yandan Odalar meslek içi eğitimle üyeye kendini ifade edebileceği geniş bir alan açmaktadır. Çünkü TMMOB'nin ve bağlı odalarının kamu yararına yürüttükleri çalışmaların izdüşümleri de eğitimlerin gerçekleştirilmesi sırasında üyelerle paylaşılmaktadır.

Ülke düzeyinde mimarlık, mühendislik ve şehir plancılığı hizmetlerinin aynı koşullarda uygulanmakta oluşu, hizmet kalitesi ve uygulama birliği açısından da meslek içi eğitimin yalnızca meslektaşların değil, kamusal bir hizmet olan mühendislik, mimarlık ve planlama hizmetlerini de geliştirmektedir.

Ayrıca, meslek içi eğitim üyeye doğrudan temas edilen bir uygulama olarak kuvvetli bir örgütlenme aracıdır. TMMOB'ye bağlı Odalara yasal zorunluluk nedeniyle üye olmuş meslektaşların, örgütlü birer üye haline gelebilmesi için kurulan ilişkilerin sıklığı ve yoğunluğu bu uygulamalar sırasında artmaktadır. TMMOB'nin insandan, akıl ve bilimden aldığı teknik gücün meslektaşlara dolaysız olarak aktarılması için mesleki eğitim uygulamaları önemli birer araçtır.

Meslek içi eğitim uygulamalarının diğer bir yöne de üyeler arasındaki adalet ve eşitliği tesis etmesidir. Bilimsel bilgiye ve teknik gelişmelere kendi namına çalışan, ücretli çalışan, serbest çalışan, kamuda çalışan, şirket sahibi ya da işsiz/iş arayan meslektaşlar aynı düzlemde sorunsuz ulaşabilmektedir. Bu uygulamanın eşitlikçi yaklaşımı meslektaşlar arasındaki dayanışma ilişkilerini de geliştirmektedir.

ÖLÇÜMLEME VE BELGELENDİRME

Mesleki ve teknik bilgiye erişime Odalarımız tarafından sağlanan kolaylığın, meslek alanlarına ve meslektaşına yansımalarının ölçütü, alınan eğitimin bir ölçümleme uygulamasına tabi tutularak belgelenmesidir”. Odalarımızda teorik sınav veya uygulama sınavı gibi ölçme uygulamaları her eğitim programında olmasa da çoğunda yapılmaktadır. Ölçümleme yapılan meslek içi eğitimlerin belgelendirilmesiyle meslektaşların nitelikleri Oda sicillerine işlenebilmekte ve çalışma yaşamında kullanılabilecek birer delil oluşturmaktadır.

Ölçme ve değerlendirme uygulamaları olmadan, bilimsel bilgiye erişimin yetersiz kalacağı açıktır. Bu nedenle TMMOB, meslek içi eğitim uygulamalarında ölçümleme ve değerlendirme ile belgelendirme hizmetlerinin en yaygın biçimde verilmesini önerir.

PANDEMİ DÖNEMİ MESLEK İÇİ EĞİTİM

2019 yılında dünyayı etkisi altına alan küresel salgınla, tüm eğitim kurumları zorunlu olarak uzaktan eğitim yöntemine geçmiştir. TMMOB, yayınladığı TMMOB Acil Durum Uzaktan Öğretim Raporu'nda uzaktan verilen eğitim için bir sorunlar ve eşitsizlikler bütünü olduğunu saptanmıştır. [12]

Söz konusu raporda “Bu süreç içerisinde öğrenim faaliyetlerine katılmış gelecekteki genç meslektaşlarımız ve bu süreçte verdiği dersler ile mezun olmuş genç meslektaşlarımızın, hayatlarını sürdürmek için kullanacakları tedrisatta yaşayacakları sorunların çözülmemiş olması kaygı uyandırıcıdır. Özellikle uygulamaya yönelik eksikliklerin bir kısmının çalışma yaşamında karşılaşılmamasının mümkün olamayacağı, ancak bir bütün olarak teknik faaliyetlerin sürdürülmesinde bir unsur olduğu gerçeği önümüzde durmaktadır. Başta YÖK olmak üzere, yükseköğretim kurumları öğrencilerin zorunlu olarak karşılaştıkları bu eksiklikleri gidermek için bir çözüm üretmemişlerdir. Bazı üniversitelerde bu yönde iyi niyetli arayışlar olsa da çözüme kavuşturulamadığı ve geri dönüşün gerçekleştirilemediği bir gerçektir.” [12] tespiti yapılmaktadır.

Küresel salgın dönemi için TMMOB kendi görev ve yetki alanından hareketle şu önermeyi yapmaktadır: “Mühendislik, mimarlık, şehir planlama eğitiminin yönlendirilmesi ve güncelleştirilmesi TMMOB'nin görevlerinden biridir. TMMOB ve bağlı odaları, meslektaşların teknik bilgi ve sosyal yaşamı

dayanışma ilişkileri ile paylaştığı kuruluşlardır. Bu yüzden TMMOB ve bağlı odaları zaman ve mekân kısıtlaması olmaksızın ulaşılabilecek öğrenme merkezleri oluşturarak meslektaşlarımızın ve gelecekteki meslektaşlarımızın öğrenme süreçlerine katkıda bulunmak için çaba gösterecektir.” [12]

Küresel salgın dönemi ve sonrasına dönük olarak TMMOB'nin yaptığı önermenin kritikliğini tartışmak yersiz olacaktır. Üniversitelerin, Yükseköğretim Kurulu tarafından süreç boyunca yalnız bırakılması, verilen eğitimde nitelik olarak görülen dip nokta, TMMOB'nin meslektaşlarına ve ülkesine karşı duyduğu sorumluluk açısından kabul edilebilir değildir.

Bu nedenle başta salgın dönemi olmak üzere, TMMOB ve bağlı odaları yaşanan bu durumdan doğacak olumsuz etkileri en aza indirmek için yoğun bir çalışma temposuna girmiştir. Hem mevcut meslektaşların mesleki gelişimlerinin artması hem de mesleğe yeni başlayan genç meslektaşların mesleki eksiklerinin giderilmesi amacıyla çok sayıda meslek içi eğitim, seminer, sempozyum ve bilgilendirme toplantıları düzenlenmiştir.

Tüm bunlar ele alındığında TMMOB'nin meslek içi eğitime yaklaşımının yalnızca bilim ve teknolojiye kolay erişim, mesleki gelişim ya da örgütlenme aracı olmadığını açıkça söyleyebiliriz. Kuşkusuz bu yaklaşım mesleğe ve ülkeye karşı duyulan sorumluluğun içinde, tüm unsurların bileşkesidir.

Odalarımızın Meslek İçi Eğitim Çalıştayı'nda yaptıkları sunumlarda karşılaştığımız tabloda yer alan yüzlerce eğitimin tam kapasiteyle ve birden fazla kere yapılmasının nedeni bu yaklaşımdır. Çünkü meslek içi eğitim, doğru eğitim planı, ölçme ve değerlendirme uygulamaları ve belgelendirme hizmetleriyle birlikte ele alındığında; meslektaşların/üyelerinin, üyesi buldukları Oda ve Birliğimiz ile kurdukları güven ilişkisini geliştirmektedir.

GÜNCEL GEREKSİNİMLERE YANIT VEREBİLECEK BİR UYGULAMA: ÖĞRENME MERKEZLERİ

Teknolojinin hızla gelişimi ve küresel salgın döneminin de yönlendirmesiyle zaman ve mekân kısıtlaması olmaksızın eğitime ulaşma gereksinimi, meslek içi eğitim uygulamalarında da karşımıza çıkmaktadır.

Günümüzde öğrenmenin doğası değişmiştir denilebilir. Bilgi ve iletişim teknolojilerinin ilerlemesi, çevrimiçi öğrenme platformlarının gelişimi, dijital içeriklerin yaygınlaşması gibi etmenler, öğrenmenin doğasını etkilemektedir. Her bireyin öğrenme tarzı farklıdır ve öğrenme gereksinimleri kişiseldir. Bu nedenle, öğretim yöntemleri ve öğrenme ortamları, bireylerin farklı gereksinimlerine uygun olarak esnek olmalıdır.

Yüz yüze ve çevrimçi öğretimin verildiği eğitim ortamı olan Öğrenme Merkezleri aşağıdaki birimleri kapsar.

- **Yönetim ve İdare Birimi:** Öğrenme merkezlerinde, bir yönetim ve idare ekibi bulunur. Bu ekip, merkezin günlük işlerini yönetir, stratejik kararlar alır ve merkezin amaçlarına ulaşmak için çeşitli faaliyetleri planlar.
- **Akademik Birim:** Öğrenme merkezlerinin genellikle akademik birimleri vardır. Bu birimler, eğitim programlarının tasarlanması, geliştirilmesi ve uygulanmasıyla ilgilenirler. Akademik birimler, ders materyalleri hazırlar, öğretmenleri yönetir, sınavları düzenler ve öğrenci performansını izler.

- **Öğretim Birimi:** Öğrenme merkezlerinde, eğitim ve öğretim kadrosu bulunur. Bu kadro, çeşitli konularda uzmanlaşmış eğitimciler, akademisyenler ve danışmanlardan oluşur. Bu kişiler, öğrencilere dersler verir, öğrenme materyallerini sunar, ödevleri değerlendirir ve öğrencilerin akademik gelişimini destekler.
- **Teknoloji ve Altyapı Birimi:** Öğrenme merkezleri, genellikle çeşitli teknolojik altyapılara sahiptirler. Bu altyapılar, çevrimiçi derslerin ve etkileşimli içeriğin sunulması, öğrenci-öğretmen etkileşiminin sağlanması, öğrenci performansının izlenmesi ve diğer işlevleri destekler.
- **Destek Hizmetleri Birimi:** Öğrenme merkezleri, öğrencilere çeşitli destek hizmetleri de sunarlar. Bu hizmetler arasında akademik danışmanlık, teknik destek, kütüphane hizmetleri, öğrenci yönetimi ve kayıt işlemleri yer alır.

Bu merkezlerde, özellikle teknoloji ve Alt Yapı Birimi ile Destek Hizmetleri Birimi çevrimiçi platform ya da öğretim yönetim sistemleriyle desteklenmelidir. Öğretim yönetim sistemleri aşağıdaki işlevlere sahip olmalıdır.

- **Öğrenci Yönetimi:** Öğrenci kayıtları, demografik bilgiler, devamsızlık durumu, notlar, sınav sonuçları ve eğitim geçmiş gibi öğrenci verilerini izleme ve yönetme.
- **Ders ve Program Yönetimi:** Ders programlarının oluşturulması, ders içeriğinin yönetimi, öğretmen atamaları ve ders programlarının planlanması.
- **Personel Yönetimi:** Öğretmenler, idareciler ve diğer personel bilgilerinin yönetilmesi, atamaların yapılması, izinlerin izlenmesi ve performans değerlendirmelerinin yapılması.
- **Eğitim Materyalleri ve Kaynakları:** Ders materyalleri, öğretim kaynakları, kitaplar, videolar ve diğer eğitim materyallerinin depolanması, erişimi ve paylaşımı.
- **İletişim ve Etkileşim:** Öğrenciler, öğretmenler ve idari personel arasındaki iletişimi kolaylaştıran özellikler, duyuru panoları, mesajlaşma sistemleri ve çevrimiçi etkileşim araçları.
- **Sınav ve Değerlendirme:** Sınav planlaması, sınavların yönetimi, not girişi, değerlendirme ve raporlama işlemleri.
- **Raporlama ve Analiz:** Öğrenci başarısı, devamsızlık, performans ve diğer verilere dayalı analizleri.

Eğitim bilimi alanında, eğitim felsefelerinin geleneksel öğrenme ortamında birlikte kullanılması tanımıyla karşımıza çıkan harmanlanmış öğrenme kavramı, günümüzde teknolojiye dayalı öğrenmeyi de kapsayacak biçimde geleneksel eğitim metodunun çevrim içi öğrenme materyalleriyle zenginleştirilmesi yani harmanlanması (harmanlanmış öğrenme, hibrit öğrenme) şekliyle b-öğrenme (blended learning) olarak da tanımlanmaktadır. Harmanlanmış öğrenme uygulamalarında çevrim içi öğrenme materyalleri, bazen öğrenenleri sınıf ortamında sunulacak yüz yüze eğitime hazırlamak için bazen de yüz yüze eğitim devam ederken ya da sonrası etkinlikleri desteklemek, güçlendirmek için kullanılabilir. M-öğrenme, mobil araçlar üzerinden sunulan uzaktan öğrenme olarak tanımlanmakta ve gelişmekte olan 4G, 5G teknolojileriyle harmanlanmış öğrenmenin diğer bir bileşeni olarak görülebilmektedir. Harmanlanmış öğrenmeyi uygularken; bu öğrenme yönteminin öğrenim sonuçlarını etkinleştirmesi, hedef kitle için uygunluğu, gerekli teknolojik altyapının ve kaynakların varlığı, değerlendirilmesi ve sürdürülmesi gibi faktörlerin irdelenmiş olması gerekmektedir. Eğitim bilimi alanındaki teorilere göre harmanlanmış öğrenmenin beş temel bileşeninin; eşzamanlı etkinlikler, öğrenci merkezli öğrenme, işbirliği, değerlendirme ve performans destekleyici materyaller olduğu belirtilmektedir. [13]

Tablo 1'de görüldüğü gibi 5 Oda dışında uygulanan çevrimiçi eğitim programı sayısında önemli bir artış vardır.

Makina Mühendisleri Odası Öğrenme Merkezi, İnşaat Mühendisleri Odası Sürekli Eğitim Merkezi Platformu ile yüz yüze ve çevrimiçi eğitim uygulamalarını öğretim sistemleri üzerinden yürütmektedirler.

Makina Mühendisleri Odası (MMO) Öğrenme Merkezi

- Üye gereksinim ve isteklerinden yola çıkarak, örgüt içerisinde ‘zamandan ve mekandan bağımsız’ olarak eğitim/öğrenim konusu gündeme gelmiş, bu amaçla oluşturulan Makina Öğrenme Merkezi eğitim platformu anıma hazır duruma getirilmiştir.
- Katılımcının ve eğitmenin bir sınıfa gelme zorunluluğu olmadan bilgisayar teknolojileri aracılığıyla eğitim ve öğrenim görmesi’ konusu, Oda eğitim çalışmaları kapsamında gündeme alınarak değerlendirilmiş ve Makina Öğrenme Merkezi’nin 2022 yılında çalışmaları tamamlanmıştır.
- Makina Öğrenme Merkezi, alanında uzman eğitmenler tarafından özenle hazırlanmış içerikler yoluyla üyelerimize eğitim ve mesleki bilgilere erişim olanağı sağlamaktadır. Çok fazla eğitimin yer aldığı ve alacağı Makina Öğrenme Merkezi eğitim platformu kullanıma hazır durumdadır.
- Gün geçtikçe çalışmaları daha da çeşitlendirilen ve geliştirilen Makina Öğrenme Merkezi’nde günümüz itibarıyla 36 eğitim kategorisinde 200’den fazla uzman eğitmen, 300’den fazla eğitim/sertifika programı bulunmaktadır.

Makina Mobil

Oda faaliyetlerini dijital ortamda takip etme, çevrimiçi etkinlik ve eğitim kaydı, çevrimiçi ödeme, aidat ödeme, aidat muafiyet başvuruları, üyelik başvuruları, özgeçmiş oluşturma, iş ilanı başvuruları, iş ilanı verme, eğitim forumları, yayınlar, makina tv vb. hizmetleri içeren mobil uygulama üyelerin yönetim kurulları ve iş birimleri ile iletişime geçerek dijital platformda üye ilişkileri geliştirilerek, üyelerin oda faaliyetlerini daha etkin takip edip katılmasını ve süreçlerin kolayca yürütülmesini sağlamak üzere tasarlanmıştır.

Makina Portal

SMM başvuruları, dijital belgelendirme, eğitim online başvuru ve ödemeleri, üyelik belgesi alma, şantiye şefliği belgesi alma, üyelik başvuruları, başvuruları online takip etme, sicil numarası öğrenme, makina chatbot aracılığıyla merak ettiği sorulara cevap alma, yayınlar, makina danışma ile yeni mezunlara danışmanlık yapma, makina tv vb. hizmetleri içeren portaldır.

Makina Mühendisleri Odası üyelerine Makina Öğrenme Merkezi ,MAKİNA MOBİL ve MAKİNA PORTAL uygulamaları ile

- zamandan ve mekândan bağımsız eğitim
- eğitimlere ömür boyu erişim
- ilgi alanına göre eğitim önerileri
- kişisel eğitim deneyimi, rapor ve takip imkânı
- meslek alanları ile ilgili eğitimler

sağlamaktadır.

İnşaat Mühendisleri Odası (İMO) Sürekli Eğitim Merkezi Platformu

“Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği İnşaat Mühendisleri Odası Ana Yönetmeliği”nin 5/a maddesinde yer alan “Dünya ve ülkemizdeki inşaat mühendisliği alanındaki gelişmeleri ülke çıkarlarına uygun bir biçimde yaygınlaştırmaya çalışmak, gerekirse ülke dışındaki ilgili meslek örgütleriyle ilişki kurmak, üyelerinin okul sonrası meslek içi eğitimini sağlamak, belgelendirmek, sertifika vermek, yetkin mühendis olmalarını sağlamak” hükmü ile 2019 yılında temelleri atılan ve hala geliştirilmeye devam eden İMO Sürekli Eğitim Merkezi Platformu (SEM) piyasa odaklı, niteliksiz ve ucuz işgücü üretmeyi hedefleyen yükseköğrenim politikası sebebiyle meslektaşlarımızın uzmanlık alanlarında yeterli seviyede eğitim alamadan mezun olmalarının yanı sıra meslektaşlarımız lisans sonrası meslek içi eğitim faaliyetlerine erişim konusunda da büyük zorluklarla karşılaşmakta olması göz önünde bulundurulurak tüm üyelerimize eşit ve ekonomik biçimde eğitime erişebilmeleri hedeflenmektedir.

İMO SEM eğitim platformunda Yapı, Yapı malzemesi, Geoteknik, Hidrolik ve su yapıları, Kıyı-Liman, Ulaştırma ve Yapım yönetimi gibi İnşaat Mühendisliği uzmanlık alanlarında yaklaşık 380 eğitimci tarafından hazırlanmış olan 400'ün üzerinde ücretli ve ücretsiz asenkron eğitim yer almaktadır. Ayrıca bu platformda üyeler e-kitap satın alabilmekte ve online sınavlara katılabilmektedir.

Eğitimlerin tümü asenkron olarak belirli süreyle erişime açıktır. Her bir eğitim için kişi satın alma ya da ücretsiz talep etme sürecinden hemen sonra belirli süre kişinin profilinde eğitimler yer almaktadır. Eğitim süresi boyunca kişi aldığı eğitimi en az %90 oranında izlerse otomatik olarak katılım belgesi oluşmaktadır.

Makine Mühendisleri Odasının Öğrenme Merkezi ve İnşaat Mühendisleri Odasının Sürekli Eğitim Merkezi Portalı üyelerinin meslek içi eğitimlerinde etkin olarak kullanılmaktadır. Ayrıca yeni mezun olan/olacak meslektaşlarımız dijital yerli özellikleriyle bu öğretim yönteminin meslek içi eğitimlerde yaygın olarak kullanılmasını isteyeceklerdir.

Zaman ve mekân kısıtlaması olmadan (asenكرون) eğitim yöntemi, özellikle şehir merkezi dışında çalışma yaşamını sürdüren ya da aşırı çalışma sonucu gündelik yaşamında eğitime zaman ayıramayan bir meslek grubu olan mühendis, mimar ve şehir plancıları için temel bir gereksinim haline gelmektedir. İnternet bağlantısı ve herhangi bir uygun cihazla meslektaşların, meslek içi eğitimlere katılmasının önü açılabilir. Ayrıca öğrenme platformu üzerinden gerektiğinde yüz yüze ve çevrimiçi materyallerle harmanlanmış öğrenme yöntemiyle düzenlenecek eğitim programları TMMOB'ye bağlı tüm Odalar için önerilebilir. Teknoloji ve alt yapı olarak Makina Mühendisleri Odası ve İnşaat Mühendisleri Odası'nın öğretim sistemi uygulamaları incelenerek TMMOB'ye bağlı tüm Odalar için kullanılacak bir çatı yapı kurulması sağlanabilir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bir meslek erbabının meslek içi eğitim faaliyetleri için iletişim kurması gereken tek nokta, üyesi bulunduğu meslek odası ve onun üst kuruluşudur. Meslek içi eğitim için ticari amaçlarla kurulmuş herhangi bir kurumun yapacağı veya yapmakta olduğu faaliyetler örnek olarak alınamaz. Çünkü meslek içi eğitimde güncel yönelimleri bilimsel ve teknik açıdan inceleyerek, üyelerinin bilgi ve beceri düzeylerine göre mesleki yeterliliğini belirleyebilecek ve kamunun gereksinim ve beklentilerine göre yönlendirebilecek tek kuruluş meslek odasıdır. Meslek içi eğitime ticari yönden yaklaşımlarda kamu yararı gözetilemeyeceği, bir ticaret kurumunun temel yaklaşımları ele alındığında kolaylıkla anlaşılabilir.

Meslek içi eğitimlerin ücretlendirilmesi önemli bir konu olarak karşımıza çıkmaktadır. Odalarımız gibi kamu yararına hizmet üreten, kamu kurumu niteliğindeki meslek kuruluşlarında verilen eğitimlerin bir kısmı ücretsiz, bir kısmı da verilen eğitimin sürdürülebilmesi için gereksinim duyulan temel kaynağın yaratılmasını sağlayan bir ücretle verilmektedir. Ücretlendirme yöntemi belirlenirken işsiz üyelere ve gelecekteki meslektaşlarımız olacak öğrenci üyelerimize ücretler konusunda katılımı kolaylaştırıcı uygulamalar yapılmaktadır. Kimi durumlarda eğitimler bu kapsamda olan meslektaşlarımıza ücretsiz verilebilirken kimi durumlarda yüksek indirimler yapılarak meslek içi eğitimlerden yararlanmaları sağlanmaktadır.

Günümüz koşullarında verilen eğitimlerin, özellikle derslik ve uygulama aşamalarında, ücretsiz sürdürülmesinin olasılığı tartışmaya açıktır. Kâr amacı gütmeyen kuruluşların, meslek içi eğitim faaliyetlerini aynı anlayışla sürdürebilmesi için temel kaynakları toplaması büyük önem taşımaktadır. Buna karşın eğitimlerin ücretlendirilmesi konusu beraberrinde eğitimlerin ticarileşmesini gündeme getirebilmektedir. Eğitimlerin ticarileşmesinin anlamı, meslek odalarının bazı eğitimleri ücretlendirmesini değil, eğitimlerin ticari kurumlar tarafından yapılmasını, bunun kâr amacıyla yürütülen bir ticari faaliyet haline getirilmesini kastetmektedir.

Eğitim faaliyetleri ticarileştiğinde, temel hedef olan toplum ve meslektaşına yönelik yararın ortadan kalkacağı, ticari faaliyetin doğası gereği kuşkusuz bir gerçekliktir. Ticaret kurumları hangi eğitimlerin verileceğini ya da hangi eğitimlerin geliştirileceğini faaliyetin doğası gereği iktisadi hesaplarına dayandıracaktır. Oysa kamu yararına yönelik hizmet veren meslek odalarında üyelerinin bilgi ve beceri düzeylerine göre mesleki yeterliliği belirlenerek eğitim programları hazırlanmaktadır.

Meslek içi eğitim faaliyetlerinin sürdürülmesi sırasında, eğitimlerin niteliğini geliştirmek amacıyla, programların akreditasyonu tartışılması gereken bir konu olarak karşımızda durmaktadır. Bu konunun TMMOB ve bağlı Odaları tarafından tartışılması, meslek içi eğitim uygulamalarının güncelliğini ve niteliğini geliştirebilmesi bu tartışmaların yürütülmesi ve meslek içi eğitim uygulamalarının eşgüdümünü, odalar arası dil birliğinin, karşılıklı destek ve dayanışma ilişkilerinin geliştirilmesi için TMMOB Meslek İçi Eğitim Çalışma Grubunun sürekli hale getirilmesi Çalışma Grubumuzun önerisidir.

Kaynakça

- [1] Bakırcıoğlu, R. (2012). Ansiklopedik Eğitim ve Psikoloji Sözlüğü. Anı Yayıncılık.
- [2] Suiçmez, B. R., & Küçük, İ. (2017). Türkiye’de Mühendislik Mimarlık Şehir Planlama Eğitiminin Tarihsel Gelişimi ve Mevcut Durum Analizi (E. Şahiner, Ed.). Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği.
- [3] Bakırcıoğlu, R. (2012). A.g.e.
- [4] TMMOB- Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği. (2003a, Nisan 6). Kurultay Kararları- Mesleki Yeterlilik, Mesleki Yetkinlik, Mesleki Eğitim. www.tmmob.org.tr. <https://www.tmmob.org.tr/etkinlik/muhendislik-mimarlik-kurultayi-2003/kurultay-kararlari-mesleki-yeterlilik-mesleki-yetkinlik>
- [5] Yükseköğretim Kanunu, (1981), Resmî Gazete, 17506, 6/11/1981.
- [6] TMMOB, 2003a. A.g.e.
- [7] TMMOB Meslek İçi Eğitim ve Belgelendirme Yönetmeliği, (2004), Resmî Gazete, 25670, 14/12/2004.
- [8] Güleç, İ., Çelik, S., Demirhan, B. (2012). Yaşam Boyu Öğrenme Nedir? Kavram ve Kapsamı Üzerine Bir Değerlendirme. Sakarya University Journal of Education, 34–48.
- [9] Gümüş, A.; Kurul, N. (2011). Üniversitelerde Bologna Süreci Neye Hizmet Ediyor? Eğitim Sen Yayınları.
- [10] Turçenko, V. (1979). Bilimsel-Teknik Devrim ve Eğitimde Devrim. Konuk Yayınları.
- [11] Kurultay Kararları- örgüt Misyonu. www.tmmob.org.tr. (2003b, Nisan 5). <https://www.tmmob.org.tr/etkinlik/muhendislik-mimarlik-kurultayi-2003/kurultay-kararlari-orgut-misyonu>.
- [12] TMMOB Acil Durum Uzaktan Öğretim Raporu. (2022). Türk Mühendis ve Mimar Odaları Birliği.
- [13] Schacht, N. (2002) “Blended Learning”, Training and Development, May, s. 34 –36.

EK:

**Mühendislik Mimarlık Kurultayı (2003) Kararları:
Mesleki Yeterlilik, Mesleki Yetkinlik, Mesleki Eğitim**

1. TMMOB ve Odaları, Mühendislik ve Mimarlık mesleğinin uygulama alanlarında çeşitli nedenlerle ortaya çıkabilecek olan, yanlış, kusurlu, yetersiz ürün kullanımı ve uygulamaların, doğal ve kültürel çevreyi tahrip, insan sağlığını risk altına sokma veya yaşama hakkını engelleme, bireyin, toplumun, insanlığın her türlü zararına yol açma gibi sonuçları olduğunun bilincindedirler. TMMOB ve Mesleki Odaları bu bilinçten hareketle mesleğin uygulanmasında kasıtlı veya kasıtsız; yanlış, kusurlu, yetersiz ürün ve uygulamaların ortadan kaldırılması veya en aza indirilmesi konusunda gerekli tüm çabayı gösterir, bu hususta gerekli her türlü yasal, idari, mesleki, eğitsel girişimleri düzenler, gerekli kurumları ve mekanizmaları oluşturur.
2. TMMOB ve Odalar, (eğitimde kalite eşitliğini göz önünde bulundurarak - İzmir) toplumun güvenliğini, sağlığını ve gönencini (yaşanabilirliğini), doğal ve kültürel yaşam ortamlarını doğrudan etkileyen alanları önceliklerine göre belirleyerek, bu alanlardaki gereksinmelere uygun olarak tanımlanacak bilgi ve beceri düzeylerine göre mesleki yeterliliğin belirlenmesini, geliştirilmesi ve belgelenmesini sağlarlar. Bu yetkinin yasal dayanaklarının daha açık bir ifadeye kavuşması için Mühendislik ve Mimarlık Hakkındaki Yasada ve TMMOB Yasasında değişiklik yapılması için girişimlerde bulunurlar.
3. TMMOB her meslek grubunun kendi ihtiyaçlarına ve şartlarına bağlı olarak kaliteli ve güvenilir hizmet ve üretim sürecinde düzenlemelere gitmesini teşvik eder. Meslek odalarının bu konudaki çalışmalarının koordinasyonunu sağlar. TMMOB “Yetkin Mühendislik” konusunu bu tür çabaların olumlu bir sonucu olarak değerlendirir. Bu uygulamaya ihtiyaç duyan Meslek Odalarının koordinasyonunu düzenleyerek çerçeve yönetmeliğin oluşturulmasını gerçekleştirir. Meslek Odaları, uygulama yönetmeliklerini kendileri hazırlar.
4. Bir ülkenin eğitim politikaları, bilim, teknoloji ve sanayi politikalarından ayrı düşünülemez. Türkiye’deki eğitim ve mühendislik, mimarlık eğitimi toplum çıkarlarına göre değil, uluslararası iş bölümünün bir sonucu olarak şekillenmiştir. TMMOB emperyalist ülkeler tarafından Türkiye’ye dayatılan

uluslararası iş bölümünü reddeder; toplumcu bilim, teknoloji, ve sanayi politikaları geliştirecek bir kurumsal altyapının örgüt bünyesinde oluşturulması çalışmalarını başlatır.

5. TMMOB ve Odaları; tüm mühendis ve mimarların aldıkları eğitimleri ve iş deneyimlerini takip etmekle ve onların sicilini tutmakla yükümlüdür.
6. TMMOB ve Odaları; gerek Dünya Ticaret Örgütü gerekse Avrupa Birliği (Gümrük Birliği) kanallarından gelen teknik ve mesleki mevzuat uyarınca mühendislik/mimarlık meslek alanlarının düzenlenmesine dönük uyumlaştırma (emperyalist/kapitalist ilişkilere tümüyle bağlanmak anlamında) çalışmalarına karşı durur, bu yönde izlenen politika ve uygulamalar ile mücadele eder.
7. TMMOB ve Odaları; “ulusal egemenlik ve bağımsızlık”, “ulusal kalkınma”, “aydınlanma” ve “emek” ekseninde meslek alanlarını düzenler. Meslek alanlarının düzenlenmesinde kamu/toplum yararını gözetir.
8. TMMOB ve Odaları; mesleki yeterlilik ve yetkinlik konusunu kaynağında çözmek amacıyla, mühendislik/mimarlık eğitimi/öğretimi yapan yükseköğretim kurumlarının müfredatlarının belirlenmesinde, uygulanmasında ilgili ulusal kurumlarla birlikte “ulusal bağımsızlık ve egemenlik” ilkesi uyarınca, kamu/toplum yararının sağlanması ekseninde işbirliği yapar, çalışmalar yürütür.
9. TMMOB ve Meslek Odaları; ülkemizdeki eğitim düzeninin, süreç içinde daha eşitsiz, adaletsiz hale geldiğini tespit eder. Meslektaşın adil ve eşit olmayan sistem içinde, bilgi ve donanım açısından yetersiz kalabildiğini, bu nedenle yanlış uygulamalara yol açabileceğini tespit eder. Meslektaşı bu konumdan kurtarmak için gerekli her türlü yasal, idari kurumlan harekete geçirir. Mesleki eğitsel girişimleri düzenler, meslektaşına destek olur. Ancak, meslektaşın, her ne sebeple olursa olsun, mesleki uygulama - mesleki üretiminden doğan kusurlar sonucu, doğal, kültürel çevrenin tahribi, kamunun zarar görmesi, bireyin toplumun sağlığının ya da yaşama hakkının ortadan kalkması, riske girmesine yol açması halinde , TMMOB ve meslek odası hiç tereddütsüz, doğal çevre ve kamu menfaatlerinden yana tavır alır.
10. Mesleki yeterlilik tartışmalarının odağında Türkiye “deki mühendislik eğitimi olmalıdır, Ülkemizde mühendislik eği-

timi, sistemin ana gereksinmelerine göre belirlenmemelidir, Sanayileşememenin ve teknoloji ithal eden bir ülke olmanın sonucu olarak, mühendisler tasarım sürecinin dışında büyük ölçüde üretim kontrolü ya da hizmet üretimi gibi alanlarda istihdam edilmektedirler. Dolayısıyla mühendislik eğitimi, geleceğin mühendislerine teknolojik ilerlemeyi sağlayacak birikim ve beceriyi değil; üretim sürecinin sürekliliğini sağlayacak donanımı sağlamaya çalışır. Eğitim ile ilgili sorunların ancak eğitim süreci içinde çözülebileceği unutulmamalıdır. Mühendislik ve mimarlık eğitiminin , teorik ve pratik süreçleri kapsayacak biçim ve içerikte düzenlenmesi gerekmektedir. Bilim ve teknolojinin günümüzdeki ilerleme hızı göz önünde tutularak TMMOB'ye bağlı Odalar tarafından meslek içi eğitim verilmeli ancak bu meslek içi eğitim sürecinin lisans eğitimini ikame edeceği düşünülmemelidir.

11. Mevcut lisans eğitiminin gerek süresinin gerekse de şeklinin baştan sona tartışılması gerekliliği açıktır. Bu anlamda TMMOB'ne düşen, mühendis ve mimarlar ile birlikte öğrencilerin ve akademisyenlerin katılacağı tartışma ortamının sağlanmasıdır. TMMOB'nin kapsadığı meslek disiplinlerinin her biri için eğitim kurultayları düzenlenmesi, yapılan tartışmalar ve sonuçları üniversite kamuoyuna mal etmelidir. Bunların dışında yapılacak her türlü çalışma, mevcut eğitim sisteminin tüm eksiklik ve yetersizlikleriyle meşrulaştırılması ve onaylanması anlamını taşıyacaktır.
12. Özellikle 17 Ağustos depremi sonrası, meydana gelen can ve mal kaybının nedenlerinin büyük ölçüde yapı alanındaki rant mekanizması ve yolsuzluklar olduğu gerçeği, siyasi iktidar tarafından, mühendis ve mimarların mesleki yeterliliği tartışmalarının gündeme getirilmesiyle örtbas edilmeye çalışılmaktadır. TMMOB içinde de bu anlayışa paralel olarak dile getirilen görüşler, Birliği devlet organlarına bağlama ve zararsız “Meslek Örgütlerine” dönüştürme hazırlığı gibi görünmektedir. Yapı denetiminin özelleştirilmesi uygulaması ise, yeterlilik ve yetkinlik tartışmalarının tozu dumanı içinde adeta gözden kaçırılmaktadır. TMMOB'nin bu konudaki tavrı; özelleştirmeci ve liberal politikaların karşısına kamusal denetimden yana argümanlarla çıkmak olmalıdır. Sessiz ve teslimiyetçi kabullenme yerine, kitlesini ve halkını da yanına alan dirençli ve direngen bir kimlikle karşı koymak olmalıdır.

13. Şu talepler dile getirilmelidir:
- AB gibi emperyalist birliklerin dayattığı küreselleşme politikalarının karşısında durulmalıdır. TMMOB'nin bu "akıntıya kapılmayıp" , AB ile bütünleşmeci anlayışları teşhir etmesi gerekir.
  - "Halk için bilim, halk için üretim" anlayışını temel almaya devam etmelidir.
  - Mühendis ve mimarların "bilim ve teknoloji üretimi" için eğitilmelerinin koşulları zorlanmalıdır
  - Eğitim ve bilimsel çalışmalar için bütçeden yeterli kaynak sağlanması için mücadele edilmelidir.
  - Emekçi mühendis ve mimarların sendikal örgütlülüğü için gerekli çaba ve destek gösterilmelidir.
14. TMMOB ve Odalar, mesleki yeterliliğin belgelendirilmesine yönelik meslek içi eğitimi, mesleki davranış ilkelerini de içerecek biçimde planlar, lisans eğitimi dikkate alarak uygulama alanlarına ilişkin eğitimi hizmet olarak gerçekleştirirler, bu eğitimin ortak konularını programlarlar, ders notlarını hazırlarlar ve eğitimlerini sağlarlar.
15. Hali hazırda üniversitelerimizde çağdaş, nitelikli ve bilimsel mimar-mühendislik eğitimi yapılamamaktadır. Bu nedenle öncelikle üniversitelerimiz, ülkemizin çıkar ve beklentilerine uygun olarak, demokratik, özerk ve bilimsel eğitim kurumları olarak her alanda tekrar yapılandırılmalıdır.
16. Mühendis ve mimarlar, bilim ve teknolojinin hızla geliştiği günümüzde, yeni gelişme ve gereksinimlerine bağlı olarak, tüm mesleki çalışma süreçlerinde, meslek içi eğitimi sürekli, etkin ve katılımcı bir anlayışla yaşama geçirmeye kararlıdır. Bu anlayış TMMOB ve bağlı oda yöneticilerinin temel yaklaşımları olmaya devam edecektir.
17. TMMOB, mühendislik mimarlık eğitiminin, çağın gereklerine uygun ders programları ve uygulama olanaklarıyla, tüm yurttta eşit ve parasız olarak verilmesini savunur.
18. Mühendislik mimarlık eğitiminin yönlendirilmesi ve güncelleştirilmesi TMMOB'nin görevlerinden biridir. Bu çerçevede TMMOB, kapsamlı bir mühendislik mimarlık eğitimi programı hazırlar ve tartışmaya açar.

